

BEZPIECZEŃSTWO PRACY. Wyższy Urząd Górniczy opublikował coroczny raport „Ocena stanu bezpieczeństwa pracy, ratownictwa górniczego oraz bezpieczeństwa powszechnego w związku z działalnością górniczo-geologiczną w 2014 roku”. Przedstawiono w nim informacje o zagrożeniach w kopalniach, wypadkach i ich przyczynach oraz chorobach zawodowych górników. Publikujemy fragment raportu dotyczący najistotniejszych tematów związanych z górnictwem węgla kamiennego. W komunikacie prasowym WUG poinformował, że na podstawie analizy informacji zawartych w raporcie nadzór górniczy ustalił priorytety w działalności kontrolnej. Są nimi: zagrożenie metanowe, m.in. prowadzona profilaktyka i dokładny monitoring w celu uniknięcia katastrof górniczych; zagrożenie związane z opadem skał ze stropów i ociosów; funkcjonowanie w kopalniach układów transportowych, w tym przewozu pracowników do i z miejsca pracy; stosowanie właściwych technologii prowadzenia robót we wszystkich rodzajach górnictwa; funkcjonowanie kopalń objętych restrukturyzacją.

Według stanu na 31 grudnia 2014 roku nadzorowi i kontroli urzędów górniczych podlegało 7028 zakładów górniczych, w tym 150 wydobywających kopaliny objęte własnością górniczą i 6878 objętych prawem własności nieruchomości gruntowej, a także 188 oddziałów – zakładów wykonujących roboty geologiczne oraz około 3755 podmiotów wykonujących w zakresie swej działalności czynności powierzone im w ruchu zakładu górniczego, łącznie zatrudniających 206 370 pracowników.

W 2014 roku w kopalniach węgla kamiennego miało miejsce 416 wypadków z udziałem pracowników podmiotów wykonujących w zakresie swej działalności czynności powierzone im w ruchu zakładu górniczego, o 29 (tj. o 6,5 proc.) wypadków mniej w porównaniu do 2013 roku.

Wypadkowość ogółem w kopalniach węgla kamiennego w 2014 roku zmniejszyła się o 6,3 proc. w porównaniu z 2013 rokiem (z 1908 do 1788 wypadków) i o 36,1 proc. w porównaniu z rokiem 2009, kiedy odnotowano 2799 wypadków.

Głównymi przyczynami wypadków ogółem w 2014 roku w całym górnictwie były:

- potknięcie, poślizgnięcie lub przewrócenie się osób (29,0 proc.);
- spadnięcie, stoczenie, osunięcie się mas i brył skalnych oraz opad skał ze stropu i ociosu (18,2 proc.);
- upadek, stoczenie lub obsunięcie się przedmiotów lub materiałów (12,3 proc.).

Głównymi przyczynami wypadków śmiertelnych i ciężkich w 2014 roku w całym górnictwie było:

- zapalenie metanu;
- oberwanie się skał ze stropu i ociosów;
- wykonywanie prac przy przenośnikach taśmowych będących w ruchu bądź przy braku zabezpieczenia stanu wyłączenia;
- przebywanie w strefie zagrożenia od pracujących maszyn i urządzeń;
- jazda przenośnikiem taśmowym nieprzystosowanym do jazdy ludzi;
- niewłaściwa organizacja pracy;
- niewłaściwe wykonywanie robót strzałowych;
- nieprzestrzeżenie technologii prowadzenia robót;
- tąpnięcie;
- zwarcie i poparzenie łukiem elektrycznym;
- utonięcie;
- praca pod wpływem alkoholu.

W polskim górnictwie w latach 2009–2014 najwięcej wypadków śmiertelnych

i ciężkich miało miejsce wśród pracowników o stażu pracy do pięciu lat (31,8 proc.) oraz o stażu pracy powyżej 20 lat (36,7 proc.). Wypadkom śmiertelnym i ciężkim ulegali głównie pracownicy w przedziale wiekowym 41–45 lat, co stanowiło 22,2 proc. wszystkich wypadków śmiertelnych i ciężkich zaistniałych w tym okresie.

W 2014 roku w kopalniach węgla kamiennego miało miejsce 20 wypadków śmiertelnych, których przyczynami były:

- zapalenie metanu – pięć wypadków;
- opad skał – trzy wypadki (dwa – ściany, jeden – podbierki);
- przebywanie na drogach transportu – trzy wypadki;
- jazda przenośnikiem taśmowym nieprzystosowanym do jazdy ludzi – trzy wypadki (w tym jeden wypadek pod wpływem alkoholu);
- wykonywanie prac przy przenośnikach taśmowych będących w ruchu bądź przy braku zabezpieczenia stanu wyłączenia – trzy wypadki;
- obsługa maszyn i urządzeń – jeden wypadek;
- odprężenie i zły stan obudowy – jeden wypadek;
- zwarcie i poparzenie łukiem elektrycznym – jeden wypadek.

W 2014 roku, w porównaniu do 2013 roku, największy spadek wypadkowości ogółem zaobserwowano w: Kompanii Węglowej SA – o 14,8 proc. (z 901 do 768 wypadków), TAURON Wydobycie SA – o 7,7 proc. (z 78 do 72 wypadków), Siltech Sp. z o.o. – spadek o ponad połowę (z siedmiu do trzech wypadków), w KWK Kazimierz-Juliusz Sp. z o.o. – o 31,3 proc. (z 32 do 22 wypadków).

Najwyższy wskaźnik wypadkowości ogółem na 1000 zatrudnionych w latach 2009–2014 odnotowano w KWK Kazimierz-Juliusz Sp. z o.o. (30,3), natomiast najniższy w KWK Marcel (7,5).

ZAGROŻENIA NATURALNE

Polskie górnictwo podziemne charakteryzuje się trudnymi warunkami geologiczno-górnictwymi oraz występowaniem zagrożeń: metanowego, wybuchem pyłu węglowego, tąpnięciami, zawałami, pożarowym, wodnym, wyrzutami gazów i skał oraz klimatycznego.

Najbardziej niebezpieczne w skutkach są zdarzenia spowodowane zagrożeniem metanowym oraz tąpnięciami. Ich przebieg charakteryzuje się dużą dynamiką występowania danego zjawiska, powodującego niejednokrotnie katastrofalne skutki.

Statyst

ZAGROŻENIE METANOWE

W latach 2009–2014 miało miejsce 18 zdarzeń związanych z zapaleniem lub wybuchem metanu, w wyniku których zginęło 25 górników, 40 doznało ciężkich, a 31 lekkich obrażeń ciała.

W 2014 roku w kopalniach węgla kamiennego zaistniały cztery zdarzenia związane z zapaleniami metanu w wyrobiskach górniczych. W wyniku zapalenia metanu w KWK Mysłowice-Wesoła, ruch Wesoła pięciu pracowników uległo wypadkom śmiertelnym, 15 ciężkim, a 10 lekkim. Pozostałe zdarzenia nie spowodowały żadnych wypadków.

Przyczynami zapaleń metanu w 2014 roku były:

- iskry powstałe wskutek urabiania związanych skał kombajnami chodnikowymi (KWK Bielszowice, KWK Budryk);
 - prowadzenie w rejonie skrzyżowania ze ścianą robót strzałowych dla wymuszenia zawału skał stropowych (KWK Chwałowice).
- Po zapaleniu metanu i wypadku zbiorowym zaistniałym w dniu 6 października 2014 roku w KHW SA, KWK Mysłowice-Wesoła, ruch Wesoła prezes Wyższego Urzędu Górniczego powołał komisję, która bada przyczyny i okoliczności tej katastrofy.

ZAGROŻENIE TĄPNIAMIAMI

W latach 2009–2014 w polskim górnictwie podziemnym zaistniało 27 zdarzeń związanych z występowaniem wstrząsów

górotworu zakwalifikowanych jako tąpnięcie, w wyniku których zginęło 12 górników, pięciu doznało ciężkich, a 108 lekkich obrażeń ciała.

W ww. okresie w kopalniach węgla kamiennego doszło do 10 tąpnięć, w których zginęło czterech górników, czterech doznało ciężkich, a 28 lekkich obrażeń ciała, natomiast w kopalniach rud miedzi zaistniało 17 tąpnięć, w których zginęło ośmiu górników, jedna osoba doznała ciężkich, a 80 lekkich obrażeń ciała.

W 2014 roku w kopalniach węgla kamiennego wystąpiło jedno tąpnięcie (bez wypadku) w KWK Borynia-Zofiówka-Jastrzębie, ruch Zofiówka, spowodowane wstrząsem górotworu o energii 8,5 x 107 J w rejonie likwidowanej ściany H-2a w pokładzie 409/3.

ZAGROŻENIE POŻAROWE

W latach 2009–2014 w podziemnych zakładach górniczych zaistniało 61 pożarów, w tym 46 w kopalniach węgla kamiennego, 13 w kopalniach rud miedzi oraz dwa w kopalni soli, w wyniku których łącznie trzech górników doznało lekkich obrażeń ciała (nie wliczono poszkodowanych w wyniku zapalenia metanu).

W 2014 roku w podziemnych zakładach górniczych zaistniało łącznie sześć pożarów, z czego pięć w kopalniach węgla kamiennego (w tym dwa związane z zapaleniem metanu) oraz jeden w kopalni rud miedzi.